

Klosterkildens møller

Bag det tidligere Sankt Maria Hospital ligger i dag en bebyggelse med ældreboliger, Sankt Maria Park. Tæt ved bebyggelsen ligger Klosterkilden. Oprindeligt lå kilden på et areal ejet af Sortebrødre Kloster (i dag Roskilde Kloster). Senere blev den i en lille lund omgivet af aske- og lindetræer, og den havde tidligere to navne: Apotekerkilden eller Klosterkilden, fordi grunden i en periode var ejet af en apoteker.

De store mængder vand fra kilden løb siden middelalderen til Rimors Mølle og videre ned mod fjorden med vand til tre andre møller.

Rimors Mølle

Rimors Mølle lå på den grund, hvor Hjemmeværnsgården ligger i dag på Frederiksborgvej 14. Indkørselsvejen fra Frederiksborgvej er en af byens ældste gader, Rimors Møllestræde, som løb herfra forbi møllen og snoede sig ud mod øst mod den tidligere Store Grønnegade, der gik i en stor bue uden om byen fra Hestetorvet ned mod Sankt Agnes.

Møllen omtales første gang i 1271, da den var ejet af borgere i Roskilde. I 1290 blev møllen solgt til Sankt Clara Kloster. Møllen skiftede ejer i de følgende århundreder og skiftede også navn først til Rødeport Mølle og senere til Siegfreds Mølle indtil Dominikanermunkene – eller Sortebrødrene, som de også blev kaldt – ejede den og kaldte den Sorte-

Hjemmeværnsgården på Frederiksborgvej rummer rester af Rimors Mølles hovedbygning. Foto: Henrik Denman 2022.

brødre Mølle. Første gang, navnet Rimors Mølle nævnes, er i 1682, da møllen ejedes af Københavns Universitet. Baggrunden for navnet Rimors Mølle kendes ikke.⁴⁶

Gennem middelalderen og frem til 1600-tallet havde møllen privilegium til at male mel. I første halvdel af 1800-tallet drev papirmager Davidsen papirmølle, og efter en brand i 1847 blev møllen købt af holsteneren Jørgen Henrik Lindloff, som på stedet opførte bygninger til uldspinderi og væveri ved vandmøllen.

Gården brændte imidlertid for tredje gang i 1852-1853, og den blev genopført i den udformning, ejendommen har i dag. Bygmesteren var den lokale murermester Carl August Schultz, og fabrikken blev indrettet med datidens nyeste maskiner. Spinderiet i Rimors Mølle var det første og eneste

Roskilde Miniby med model af den østlige del af Roskilde ca. år 1400. Her kan man følge forløbet fra Klosterkilden tæt ved Sortebrødrelosteret og ned forbi Rimors Mølle, Kobbermøllen og Siegfreds Mølle. Foto: Henrik Denman 2023.

Kobbermøllens hovedbygning ud mod Frederiksborgvej set op mod Skt. Laurentii Kirke. Fugleskydningssskive for sagfører N.C. Nielsen, 1916. Foto: Kristian Grøndahl, ROMU.

uldspinderi i Roskilde, der blev drevet af maskinkraft.⁴⁷ Byen fik senere yderligere et par uldspindrier, men også de måtte lukke.

Virksomheden kunne ikke løbe rundt. Plambeck købte fabrikken og ejendommen i 1864, og det blev en veldrevet virksomhed frem til 1880-erne. I begyndelsen af 1900-tallet gik fabrikken over til at forarbejde hjemmespundet uldgarn til strømper og trøjer. Som det sidste fungerende vandmøllehjul i Roskilde blev Rimors Møllens hjul nedrevet i 1922.⁴⁸

I 1957 overtog Hjemmeværnet bygningerne, som man lod indrette til det nye formål, men nænsomt bevarede man hele den ydre ramme.⁴⁹

Kobbermøllens nu nedrevne hovedbygning. Roskilde Lokalhistoriske Arkiv.

Kobbermøllen

Fra Rimors Mølle flød vandet videre til Kobbermøllen overfor indkørslen til Byparken på Frederiksborgvej. Det var byens hammermølle. Den gamle Kobbermølle blev nedrevet i 1973.

Fra Kobbermøllen fortsatte vandløbet mod nord og videre forbi Sankt Agnes Huse til et område på den vestlige side af Valhalvej. Her kunne Sankt Siegfreds Mølle udnytte vandkraften.

Siegfreds Mølle

Vores viden om møllen er meget begrænset. Møllen lå formentlig vest for det nuværende Valhalvej, og den fungerede til begyndelsen af 1800-tallet, hvorefter den blev revet ned. Navnet skyldes muligvis, at den tilhørte Skt. Siegfreds Kapel i Domkirkens nordre tårn.⁵⁰

Haraldsborg Mølle

Herfra fortsatte vandet videre mod nord og var med til at forsyne Haraldsborg Mølle med vand. Denne mølle fik vand fra både Klosterkilden og fra vandløb, som kom ude fra Ladegårdsområdet i et vandløb, som stadig delvist kan følges i Ladegårdsengen. Møllen kværnede mel fra de omkringboende bønder, og i møllegården var der udsalg af mel, gryn og ærter. I 1909 brændte Haraldsborg Mølle og blev ikke genopført. På gårdens jord opførtes 1910 Haraldsborg Husholdningsskole, i dag hovedbygning for Julemærkehjemmet Liljeborg.

Møllen brændte i 1908, og fotografen Kristian Hude tog dette billede, hvor vandet stadig løb fra mølledammen og ud i fjorden. Roskilde Lokalhistoriske Arkiv.